



บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ กรมศิลปากร สำนักบริหารกลาง กลุ่มบริหารทรัพยากรบุคคล โทร. ๐ ๒๑๖๔ ๒๕๐๑-๒ ต่อ ๔๐๒๐

ที่ วธ ๐๔๐๑/ ๑๗๑๖

วันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๖๖

เรื่อง ประกาศรายชื่อผู้ได้รับการคัดเลือกเข้ารับการประเมินผลงานเพื่อเลื่อนขั้นแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง
ประเภทวิชาการ ระดับชำนาญการพิเศษ

เรียน ผู้อำนวยการสำนักบริหารกลาง ผู้อำนวยการสำนักหอสมุดแห่งชาติ ผู้อำนวยการสำนักสถาปัตยกรรม
ผู้อำนวยการสำนักวรรณกรรมและประวัติศาสตร์ ผู้อำนวยการสำนักศิลปากรที่ ๒ พระนครศรีอยุธยา
และผู้อำนวยการศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศมรดกศิลปวัฒนธรรม

ตามที่กรมศิลปากร ได้ประกาศรับสมัครข้าราชการพลเรือนสามัญเข้ารับการประเมินบุคคล
เพื่อเลื่อนขั้นแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งประเภทวิชาการ ระดับชำนาญการพิเศษ ระหว่างวันที่ ๑-๑๖ มิถุนายน ๒๕๖๖
และได้ประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิเข้ารับการประเมินบุคคลฯ พร้อมทั้งกำหนดวัน เวลา และสถานที่เข้ารับการ
ประเมินบุคคลฯ เมื่อวันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๖๖ นั้น

คณะกรรมการประเมินบุคคล ได้ดำเนินการประเมินบุคคลเพื่อเลื่อนขั้นแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง
ประเภทวิชาการ ระดับชำนาญการพิเศษแล้ว จำนวน ๖ ตำแหน่ง และกรมศิลปากร ได้ประกาศรายชื่อผู้ได้รับ
การคัดเลือกเข้ารับการประเมินผลงานเพื่อเลื่อนขั้นแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งประเภทวิชาการ ระดับชำนาญการพิเศษ
จำนวน ๖ ตำแหน่งดังกล่าวเรียบร้อยแล้ว ตามประกาศกรมศิลปากร ลงวันที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๖๖ ดังแนบ
มาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อทราบและแจ้งให้ข้าราชการในสังกัดทราบต่อไปด้วย

นพท

(นายพนมบุตร จันทรโชติ)

อธิบดีกรมศิลปากร



ประกาศกรมศิลปากร

เรื่อง รายชื่อผู้ได้รับการคัดเลือกเข้ารับการประเมินผลงานเพื่อเลื่อนขั้นแต่งตั้ง
ให้ดำรงตำแหน่งประเภทวิชาการ ระดับชำนาญการพิเศษ
ตำแหน่งนักอักษรศาสตร์ชำนาญการพิเศษ

ด้วยคณะกรรมการประเมินบุคคล ได้ดำเนินการประเมินบุคคลเพื่อเลื่อนขั้นแต่งตั้งให้ดำรง
ตำแหน่งนักอักษรศาสตร์ชำนาญการพิเศษ ตำแหน่งเลขที่ ๘๔๓ กลุ่มภาษาและวรรณกรรม สำนักวรรณกรรม
และประวัติศาสตร์ และได้มีมติในการประชุม ครั้งที่ ๑/๒๕๖๖ เมื่อวันที่ ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๖๖ โดยผ่าน
ความเห็นชอบจากอธิบดีกรมศิลปากรแล้ว

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕๗ และมาตรา ๖๓ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการ
พลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ กฎ ก.พ. ว่าด้วยการย้าย การโอน หรือการเลื่อนข้าราชการพลเรือนสามัญไปแต่งตั้ง
ให้ดำรงตำแหน่งข้าราชการพลเรือนสามัญตำแหน่งประเภทวิชาการ ในหรือต่างกระทรวงหรือกรม พ.ศ. ๒๕๖๔
หนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ นร ๑๐๐๖/ว ๑๔ ลงวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๖๖ ประกาศ อ.ก.พ. กรมศิลปากร ลงวันที่ ๒๗
มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๖ มติ อ.ก.พ. กรมศิลปากร ครั้งที่ ๒/๒๕๖๖ เมื่อวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖ คำสั่ง อ.ก.พ.
กรมศิลปากร ที่ ๗/๒๕๖๖ ลงวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๖ กรมศิลปากร จึงประกาศรายชื่อผู้ได้รับการคัดเลือก
เข้ารับการประเมินผลงานเพื่อเลื่อนขั้นแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งประเภทวิชาการ ระดับชำนาญการพิเศษ ดังนี้

ก. รายชื่อผู้ได้รับการคัดเลือก

ตำแหน่งนักอักษรศาสตร์ชำนาญการพิเศษ ตำแหน่งเลขที่ ๘๔๓ กลุ่มภาษาและวรรณกรรม
สำนักวรรณกรรมและประวัติศาสตร์ ผู้ได้รับการคัดเลือก คือ นางสาวทิพพวรรณ บุญส่งเจริญ ตำแหน่ง
นักอักษรศาสตร์ชำนาญการ ตำแหน่งเลขที่ ๘๔๐ กลุ่มภาษาและวรรณกรรม สำนักวรรณกรรมและประวัติศาสตร์

ข. ชื่อและเค้าโครงผลงานและข้อเสนอแนวคิดการปรับปรุงหรือพัฒนางานที่เสนอขอประเมิน

๑. ชื่อและเค้าโครงผลงาน ตามแบบการเสนอเค้าโครงผลงาน (ระดับชำนาญการพิเศษ)
แนบท้ายประกาศ
๒. ข้อเสนอแนวคิดการปรับปรุงหรือพัฒนางาน ตามแบบการเสนอข้อเสนอแนวคิด
การปรับปรุงหรือพัฒนางาน แนบท้ายประกาศ

สำเนาถูกต้อง

(นางศิริพร คล้างาม)
นักทรัพยากรบุคคลชำนาญการ

ค. การตรวจ...

ค. การตรวจสอบการประเมินบุคคล

หากบุคคลใดเห็นว่าผู้ขอประเมินแจ้งข้อมูลอันเป็นเท็จ ให้ดำเนินการทักท้วงเป็นหนังสือ ไปยังกรมศิลปากร หากคณะกรรมการประเมินบุคคล ได้ตรวจสอบ หรือมีผู้ทักท้วงและได้ตรวจสอบแล้วพบว่า ข้าราชการผู้ขอประเมินผู้ใดแจ้งข้อมูลอันเป็นเท็จ คณะกรรมการประเมินบุคคล จะดำเนินการรายงานผลการ ตรวจสอบต่อผู้มีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๗ ทราบ เพื่อดำเนินการระงับ หรือยกเลิกการประเมิน พร้อมกับ พิจารณาดำเนินการทางวินัยแก่ผู้นั้นและผู้ที่เกี่ยวข้องตามควรแก่กรณีต่อไป แต่ถ้าตรวจสอบแล้วพบว่าผู้ทักท้วง มีเจตนากลั่นแกล้ง หรือมีเจตนาแจ้งข้อความอันเป็นเท็จ คณะกรรมการประเมินบุคคล จะรายงานต่อผู้มีอำนาจ สั่งบรรจุตามมาตรา ๕๗ เพื่อดำเนินการกับผู้ทักท้วงต่อไป

ง. การตรวจสอบการประเมินผลงาน

ในการประเมินผลงาน หากได้ตรวจสอบ หรือมีผู้ทักท้วงและได้ตรวจสอบแล้วพบว่าข้าราชการ ผู้ขอประเมินผู้ใดแจ้งข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องสัดส่วนการจัดทำผลงาน หรือเรื่องอื่น ๆ เกี่ยวกับการจัดทำผลงานเป็นเท็จ หรือมีการลอกเลียนผลงาน นำผลงานของผู้อื่นมาใช้เป็นผลงานของตน หรือมีการจ้างวานผู้อื่นให้จัดทำผลงานให้ โดยผลงานที่นำมาจัดทำนั้นมิใช่ผลงานที่แท้จริงของตน ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๗ จะดำเนินการ ดังนี้

- (๑) ในกรณีที่อยู่ระหว่างการประเมินผลงาน ให้ระงับการประเมินผลงาน
- (๒) ในกรณีที่ผ่านการประเมินผลงานแล้ว ให้ยกเลิกผลการประเมิน
- (๓) ในกรณีที่มีคำสั่งเลื่อนระดับโดยผลของการประเมินผลงานแล้ว ให้ยกเลิกคำสั่งเลื่อน

ระดับข้าราชการผู้นั้นโดยพลัน

ทั้งนี้ ให้ดำเนินการทางวินัยแก่ผู้ขอประเมิน และผู้ที่เกี่ยวข้องตามควรแก่กรณี และไม่ ให้ผู้ขอประเมินเข้ารับการประเมินบุคคลและผลงานเพื่อเลื่อนขั้นแต่งตั้งดำรงตำแหน่งในระดับที่สูงขึ้นมีกำหนดเวลา ไม่น้อยกว่า ๒ ปี นับตั้งแต่วันที่ถูกดำเนินการ ตามข้อ (๑) (๒) หรือ (๓) แล้วแต่กรณี หากพบว่าข้อทักท้วงนั้น เป็นการกลั่นแกล้ง หรือเป็นเท็จ คณะกรรมการประเมินผลงาน จะรายงานต่อผู้มีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๗ เพื่อดำเนินการสอบสวนผู้ถูกทักท้วงให้ได้ข้อเท็จจริงแล้วดำเนินการตามที่เห็นสมควรต่อไปด้วย

จ. กำหนดวันเวลาส่งผลงาน

ให้ผู้ได้รับการคัดเลือก ส่งผลงานและข้อเสนอแนวคิดการปรับปรุงหรือพัฒนางานที่มี เอกสารหลักฐานครบถ้วนสมบูรณ์ จำนวน ๕ ชุด ซึ่งต้องเป็นเรื่องเดียวกันกับเรื่องที่เสนอในขั้นตอนการประเมิน บุคคล ไปยังกลุ่มบริหารทรัพยากรบุคคล สำนักบริหารกลาง กรมศิลปากร ภายในกำหนดเวลา ๙๐ วัน นับแต่วัน ประกาศรายชื่อผู้ได้รับการคัดเลือก หากไม่ส่งภายในกำหนดเวลาที่กำหนด กรมศิลปากร จะถือว่าผู้นั้นไม่ประสงค์ เข้ารับการประเมินผลงาน เว้นแต่มีเหตุผลความจำเป็นไม่สามารถส่งผลงานและข้อเสนอแนวคิดในการปรับปรุง หรือพัฒนางาน ภายในกำหนดเวลาได้ ให้ผู้ได้รับการคัดเลือกชี้แจงเหตุผลความจำเป็นให้ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุ ตามมาตรา ๕๗ พิจารณา ก่อนวันครบกำหนดไม่น้อยกว่า ๑๕ วัน หากไม่มีเหตุผลอันควร หรือไม่ชี้แจงเหตุผล ความจำเป็นจะถือว่าไม่ประสงค์เข้ารับการประเมินผลงานเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งที่ได้รับการคัดเลือก กรณีผู้ขอประเมินที่จะเกษียณอายุราชการในปีงบประมาณใด ให้ส่งผลงานให้กลุ่มบริหารทรัพยากรบุคคล สำนักบริหารกลาง กรมศิลปากร เป็นเวลาล่วงหน้าไม่น้อยกว่า ๖ เดือน ในปีงบประมาณนั้น

ประกาศ ณ วันที่ ๒๑ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๖

นาย

(นายพนมบุตร จันทรโชติ)

อธิบดีกรมศิลปากร

แบบการเสนอเค้าโครงผลงาน
(ระดับชำนาญการพิเศษ)

.....

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลบุคคล/ตำแหน่ง

ชื่อผู้ขอประเมิน นางสาวทิพวรรณ บุญส่งเจริญ

● ตำแหน่งปัจจุบัน นักอักษรศาสตร์ชำนาญการ

หน้าที่ความรับผิดชอบของตำแหน่งปัจจุบัน

หน้าที่ความรับผิดชอบโดยสรุป

ปฏิบัติงานในฐานะผู้ปฏิบัติงานที่มีประสบการณ์ โดยใช้ความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ และความชำนาญงานสูงในด้านอักษรศาสตร์ ปฏิบัติงานที่ต้องตัดสินใจหรือแก้ปัญหาที่ยาก และปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

หน้าที่ความรับผิดชอบหลัก

ก. ด้านการปฏิบัติการ

(๑) ศึกษา ค้นคว้า รวบรวม เรียบเรียง ถ่ายถอด เปรียบเทียบ งานด้านวรรณกรรม เพื่อศึกษาเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ จารีตประเพณี ชีวิตความเป็นอยู่ของคนที่ยังอาศัยอยู่ในวรรณกรรมแต่ละเรื่อง ทำให้ทราบถึงประวัติศาสตร์ในยุคสมัยนั้นๆ รวมทั้งรักษารูปแบบและการใช้ภาษาทางด้านวรรณกรรม

(๒) ศึกษา ค้นคว้า วิเคราะห์ รวบรวม เรียบเรียง ตรวจสอบชำระความถูกต้องของถ้อยคำและเนื้อหาของหนังสือ เอกสารที่เกี่ยวข้องกับวรรณกรรม ประวัติศาสตร์ และจารีตประเพณี และผลิตผลงานทางวิชาการ เพื่อเป็นหลักฐานในการศึกษาความเป็นมาของชาติ และดำรงไว้ซึ่งแบบแผนโบราณราชประเพณี ตลอดจนอนุรักษ์ สืบทอด สร้างสรรค์ และเผยแพร่มรดกทางศิลปวัฒนธรรมของชาติ

(๓) ศึกษา ค้นคว้า วิเคราะห์ รวบรวม และเรียบเรียงเอกสารทางด้านวรรณกรรม ประวัติศาสตร์ และจารีตประเพณี รวมทั้งตรวจสอบชำระงานวิชาการ และเรียบเรียงทางวรรณกรรม ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และจารีตประเพณี กับเอกสารชั้นต้น/เอกสารชั้นรองให้ถูกต้องตามบริบททางวรรณกรรมและประวัติศาสตร์ เพื่อเป็นข้อมูลในการผลิตผลงานทางวิชาการ และเป็นการศึกษาเปรียบเทียบกับข้อมูลวิชาการด้านอื่นๆ ในการวินิจฉัยงานวรรณกรรมของชาติ

ข. ด้านการวางแผน

วางแผนหรือร่วมดำเนินการวางแผนการทำงานตามแผนงานหรือโครงการของหน่วยงานระดับสำนักหรือกอง และแก้ปัญหาในการปฏิบัติงาน เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามเป้าหมายและผลสัมฤทธิ์ที่กำหนด

ค. ด้านการประสานงาน

(๑) ประสานการทำงานร่วมกันโดยมีบทบาทในการให้ความเห็นและคำแนะนำเบื้องต้นแก่สมาชิกในทีมงานหรือหน่วยงานอื่น เพื่อให้เกิดความร่วมมือและผลสัมฤทธิ์ตามที่กำหนด

(๒) ให้ข้อคิดเห็นหรือคำแนะนำเบื้องต้นแก่สมาชิกในทีมงานหรือบุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างความเข้าใจและความร่วมมือในการดำเนินงานตามที่ได้รับมอบหมาย

ง. ด้านการบริการ ...

ง. ด้านการบริการ

(๑) ให้คำแนะนำ และเผยแพร่ความรู้ทางวิชาการด้านวรรณกรรม ประวัติศาสตร์ ขนบธรรมเนียม และจารีตประเพณี แก่บุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง

(๒) แนะนำหนังสือที่มีคุณค่าทางวรรณกรรม ประวัติศาสตร์ ขนบธรรมเนียมและจารีตประเพณีที่เป็นลิขสิทธิ์ของกรมศิลปากรแก่ผู้ติดต่อขอเข้าไปพิมพ์เผยแพร่เป็นวิทยาทานหรือพิมพ์จำหน่าย เพื่อสืบทอดภูมิปัญญาที่มีค่าของประเทศ

● ตำแหน่งที่จะแต่งตั้ง นักอักษรศาสตร์ชำนาญการพิเศษ

หน้าที่ความรับผิดชอบของตำแหน่งที่จะแต่งตั้ง

หน้าที่ความรับผิดชอบโดยสรุป

ปฏิบัติงานในฐานะหัวหน้างาน ซึ่งต้องกำกับดูแล แนะนำ ตรวจสอบและควบคุมการปฏิบัติงานของผู้ร่วมปฏิบัติงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์หลักของงานวิชาการด้านภาษาและวรรณกรรม โดยใช้ความรู้ความสามารถ ประสบการณ์ และความชำนาญงานสูงมากในด้านอักษรศาสตร์ ปฏิบัติงานที่ต้องตัดสินใจหรือแก้ปัญหาที่ยากมาก และปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

หน้าที่ความรับผิดชอบหลัก

ก. ด้านการปฏิบัติการ

(๑) ศึกษา ค้นคว้า ถ่ายถอด เปรียบเทียบงานด้านวรรณกรรม เพื่อศึกษาเรื่องราวและพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ จารีตประเพณี ชีวิตความเป็นอยู่ของคนที่สะท้อนอยู่ในวรรณกรรมแต่ละเรื่อง ทำให้ทราบถึงประวัติศาสตร์ในยุคสมัยนั้นๆ รวมทั้งรักษารูปแบบและการใช้ภาษาทางด้านวรรณกรรม

(๒) ศึกษา ค้นคว้า และตรวจสอบชำระความถูกต้องของถ้อยคำและเนื้อหาของหนังสือเอกสารด้านวรรณกรรม ประวัติศาสตร์และจารีตประเพณี เพื่อค้นคว้าหาข้อมูล/ข้อเท็จจริงหรือหลักฐานใหม่ ๆ ทางวรรณกรรม ประวัติศาสตร์ และชำระไว้ซึ่งแบบแผนโบราณราชประเพณี ตลอดจน อนุรักษ์ สืบทอด สร้างสรรค์ และเผยแพร่มรดกทางศิลปวัฒนธรรมของชาติ

(๓) ศึกษา ค้นคว้า วิจัย รวบรวมและเรียบเรียงเอกสารทางด้านวรรณกรรม ประวัติศาสตร์ และจารีตประเพณี เอกสารโบราณที่มีโครงสร้างภาษาที่ซับซ้อน รวมทั้งตรวจสอบชำระงานวิชาการ และเรียบเรียงทางวรรณกรรม ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมและจารีตประเพณี กับเอกสารชั้นต้น/เอกสารชั้นรอง ให้ถูกต้องตามบริบททางวรรณกรรมและประวัติศาสตร์ เพื่อเป็นข้อมูลในการผลิตผลงานทางวิชาการและเป็นการศึกษาเปรียบเทียบกับข้อมูลวิชาการด้านอื่นๆ ในการวินิจฉัยงานวรรณกรรมของชาติ

ข. ด้านการวางแผน

วางแผนหรือร่วมดำเนินการวางแผนงาน โครงการของหน่วยงานระดับสำนักหรือกอง มอบหมายงาน แก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงานและติดตามประเมินผล เพื่อเป็นไปตามเป้าหมายและผลสัมฤทธิ์ที่กำหนด

ค. ด้านการประสานงาน ...

ค. ด้านการประสานงาน

(๑) ประสานการทำงานร่วมกันในทีมงาน โดยมีบทบาทในการชี้แนะ จูงใจทีมงานหรือหน่วยงานอื่นในระดับสำนักหรือกอง เพื่อให้เกิดความร่วมมือและผลสัมฤทธิ์ตามที่กำหนด

(๒) ชี้แจง ให้ข้อคิดเห็นในที่ประชุมคณะกรรมการหรือคณะทำงานต่างๆ เพื่อให้เกิดประโยชน์และความร่วมมือในการดำเนินงานร่วมกัน

ง. ด้านการบริการ

(๑) ให้คำแนะนำ ส่งเสริมและเผยแพร่ความรู้ในวิชาการด้านวรรณกรรม ประวัติศาสตร์ ขนบธรรมเนียมและจารีตประเพณี แก่บุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องชัดเจน

(๒) แนะนำหนังสือที่มีคุณค่าทางวรรณกรรม ประวัติศาสตร์ ขนบธรรมเนียมและจารีตประเพณี ที่เป็นลิขสิทธิ์ของกรมศิลปากรแก่ผู้ติดต่อขอเข้าไปพิมพ์เผยแพร่เป็นวิทยาทานหรือพิมพ์จำหน่ายเพื่อสืบทอดภูมิปัญญาที่มีค่าของประเทศ

ส่วนที่ ๒ ผลงานที่เป็นผลการปฏิบัติงานหรือผลสำเร็จของงาน (เรียงลำดับตามความดีเด่น หรือความสำคัญ)
ผลงาน ลำดับที่.....๑.....

๑. เรื่อง.....งานตรวจสอบชำระและจัดพิมพ์หนังสือเรื่องกวีนิพนธ์คุณพุ่ม.....

๒. ระยะเวลาการดำเนินการ ตุลาคม ๒๕๖๒ – กันยายน ๒๕๖๓.....

๓. ความรู้ ความชำนาญงาน หรือความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติงาน

ใช้ทักษะความรู้ทางภาษาและวรรณคดีไทย พิจารณาเอกสารต้นฉบับที่จะนำมาตรวจสอบชำระและศึกษาค้นคว้าเอกสารชั้นต้นและชั้นรองที่เกี่ยวกับชีวประวัติและบริบททางสังคมในช่วงเวลาที่แต่ง ประกอบด้วย เอกสารสมุดไทยและหนังสือฉบับพิมพ์ครั้งแรก ตลอดจนใช้ความรู้ทางอักษรศาสตร์ในการศึกษาวิเคราะห์ตัวบทวรรณคดี ทั้งด้านข้อมูลเชิงประวัติ อธิบายภาพรวมและข้อมูลโดยละเอียด เนื้อหาที่ปรากฏในแต่ละบท และวรรณศิลป์ เพื่อประมวลความรู้นำมาเรียบเรียง “บันทึกการตรวจสอบชำระกวีนิพนธ์คุณพุ่ม” เพื่อเสนอข้อมูลในรูปแบบบทความวิชาการก่อนเข้าสู่เนื้อหาต้นฉบับ

๔. สรุปสาระสำคัญ ขั้นตอนการดำเนินการ และเป้าหมายของงาน

สรุปสาระสำคัญ

กวีนิพนธ์คุณพุ่ม เป็นหนังสือที่รวบรวมผลงานกวีนิพนธ์ของคุณพุ่ม กวีสตรีที่สร้างสรรค์ผลงานมาตั้งแต่รัชกาลพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว ท่านมีชื่อเสียงโดยเฉพาะในทางบอกลบทสักรวาฝ่ายหญิง เป็นที่ยอมรับว่ามีฝีปากคมคาย เมื่อท่านร่วมเป็นผู้บอกลบทสักรวาเรื่องอิเหนามักได้รับการแจกตัวให้รับบทเป็น “บุชบา” ประกอบกับนิवासสถานอยู่ละแวกท่าพระซึ่งเป็นท่าเรือจ้าง จึงได้รับฉายาว่า “บุชบาท่าเรือจ้าง” ส่วนนวนิหารของคุณพุ่มมีลักษณะเฉพาะตัวที่แสดงถึงความรู้ความชำนาญด้านชั้นเชิงกระบวนการ

หนังสือกวีนิพนธ์คุณพุ่มประกอบด้วยผลงานกวีนิพนธ์ที่เคยพิมพ์เผยแพร่แล้ว ได้แก่ เพลงยาวสามชาย เพลงยาวเฉลิมพระเกียรติ เพลงยาวบวงสรวงฉลองสระบางโสมต เพลงยาวนิราศวังบางยี่ขัน และผลงานที่ยังไม่เคยพิมพ์เผยแพร่มาก่อน คือ เพลงยาวของคุณพุ่ม เพลงยาวแม่ปุกสุขสวรรค์ นิราศฮ่องกง ส่วนที่ ๑ นิราศฮ่องกง ส่วนที่ ๒ และผลงานที่สันนิษฐานว่าเป็นผลงานของคุณพุ่ม ได้แก่ เพลงยาวชาววัง บทเห่กล่อมพระบรรทม เพลงยาวสามสิบชันษา ผลงานกวีนิพนธ์ของคุณพุ่มทุกเรื่องจะสอดแทรกอัตชีวประวัติ นับเป็นเอกลักษณ์ในงานกวีนิพนธ์

ขั้นตอนการดำเนินการ

- ๑) จัดทำโครงการเสนอขออนุมัติการดำเนินงาน กำหนดขอบเขต วางโครงสร้างของเนื้อหา ขั้นตอนและระยะเวลาการปฏิบัติงาน
- ๒) ศึกษาค้นคว้าผลงานกวีนิพนธ์ของคุณพุ่มและชีวประวัติของคุณพุ่มจากวรรณคดีและเอกสารประวัติศาสตร์
- ๓) สืบค้นและศึกษาตัวบทจากเอกสารชั้นต้น ได้แก่ เอกสารสมุดไทย และสำเนาเอกสารชั้นรองที่มีการจัดพิมพ์เผยแพร่แล้ว ได้แก่ เพลงยาวสามชาย เพลงยาวเฉลิมพระเกียรติ และเพลงยาวนิราศวังบางยี่ขัน

- ๔) ตรวจสอบเทียบกับต้นฉบับเอกสารตัวเขียน และสอบทานกับต้นฉบับพิมพ์ตามองค์ความรู้ด้านอักษรศาสตร์
- ๕) ศึกษาวิเคราะห์กวีนิพนธ์ของคุณพุ่ม ทั้งด้านข้อมูลเชิงประวัติ เนื้อหาและวรรณศิลป์ เพื่อประมวลความรู้เรียบเรียง “บันทึกการตรวจสอบชำระกวีนิพนธ์คุณพุ่ม” อธิบายก่อนเข้าสู่เนื้อหาต้นฉบับ รวมถึงเรียบเรียง “ประวัติคุณพุ่มและผลงานกวีนิพนธ์”
- ๖) เรียบเรียงคำนำหนังสือเพื่อเสนอต่อผู้บังคับบัญชาตรวจสอบ และเสนอต่ออธิบดีกรมศิลปากรพิจารณา
- ๗) จัดทำต้นฉบับและขออนุมัติจัดพิมพ์เผยแพร่

เป้าหมายของงาน

รวบรวมผลงาน เพื่อตรวจสอบต้นฉบับหรือตรวจสอบชำระ ศึกษาวิเคราะห์โดยละเอียด เรียบเรียงบทนำเสนอก่อนเข้าสู่ตัวบทกวีนิพนธ์ จัดทำเชิงอรรถขยายความหรือข้อสังเกตที่พบระหว่างการตรวจสอบชำระต้นฉบับ เพื่อจัดทำต้นฉบับที่สมบูรณ์ก่อนดำเนินการจัดพิมพ์หนังสือ “กวีนิพนธ์คุณพุ่ม” พิมพ์เผยแพร่จำนวน ๑,๐๐๐ เล่ม

๕. ผลสำเร็จของงาน (เชิงปริมาณ/คุณภาพ)

เชิงปริมาณ

- ๑) ทำให้มีการตรวจสอบชำระ “กวีนิพนธ์คุณพุ่ม” ที่มีเนื้อหาครบถ้วนสมบูรณ์
- ๒) หนังสือ “กวีนิพนธ์คุณพุ่ม” จำนวน ๓๐๓ หน้า กรมศิลปากรพิมพ์เผยแพร่ พ.ศ. ๒๕๖๓ จำนวน ๑,๐๐๐ เล่ม

เชิงคุณภาพ

- ๑) เป็นหนังสืออ้างอิงทางวิชาการ เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาวรรณคดีไทย โดยเฉพาะวรรณคดีประเภทกลอนเพลงยาว
- ๒) ทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจเรื่องราวของสังคม ขนบธรรมเนียมประเพณี วิถีชีวิต ของผู้คนที่ปรากฏอยู่ในกวีนิพนธ์คุณพุ่ม

๖. การนำไปใช้ประโยชน์/ผลกระทบ

- ๑) เป็นการเผยแพร่ผลงานของคุณพุ่ม ให้แก่ผู้สนใจสามารถศึกษาผลงานและชีวประวัติเพื่อประโยชน์ในการศึกษาวิจัย
- ๒) เป็นหนังสืออ้างอิงทางวิชาการ เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาวรรณคดีไทย
- ๓) นักวิชาการ ครู อาจารย์ นิสิตและนักศึกษา ตลอดจนผู้สนใจด้านอักษรศาสตร์ได้เพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวรรณคดีสมัยรัชกาลที่ ๓ ถึงรัชกาลที่ ๕ โดยเฉพาะกลอนเพลงยาว
- ๔) ส่งเสริมให้บุคคลในชาติได้ตระหนักถึงความสำคัญของภาษาและวรรณคดีไทยที่ปรากฏในรูปแบบกลอนเพลงยาวก่อให้เกิดความภาคภูมิใจในมรดกทางวัฒนธรรม

๗. ความยุ่งยากและซับซ้อนในการดำเนินการ

- ๑) ต้นฉบับสมุดไทยเรื่องเพลงยาวสามชายมีอยู่เพียงฉบับเดียว จึงไม่สามารถสอบทานสำนวนของกวีจากเอกสารฉบับอื่น ๆ ได้ ทั้งในสมุดไทยไม่ปรากฏชื่อผู้แต่งจึงต้องพิจารณาสำนวนกลอนอย่างละเอียดถี่ถ้วน เพื่อให้สามารถสันนิษฐานกวีผู้แต่งได้ การกำหนดลำดับบทบนเครื่องหมาย ๑ ฟองมัน และตัวเลขจำนวนคำกลอนท้ายบทค่อนข้างซับซ้อน
- ๒) ปัญหาในการตรวจสอบเพลงยาวบวงสรวงฉลองสระบางโหมด โคลงท้ายเรื่อง ๑๗ บท ต้องปรับอักขรวิธีในคำประพันธ์โคลงต้องระมัดระวังเรื่องสัมผัสตามฉันทลักษณ์ โดยเฉพาะเรื่องเอกโทส โทโทส ซึ่งต้นฉบับค่อนข้างลึกลับ
- ๓) นิราศวังบางยี่ขันพบต้นฉบับเพียงฉบับเดียว เมื่อตรวจสอบพบว่าฉบับพิมพ์พุทธศักราช ๒๕๖๕ ตัดเนื้อความตอนท้ายออกไป ๓๔ คำกลอนซึ่งเนื้อความนั้นเป็นเรื่องราวเฉพาะตัวของกวี ไม่เกี่ยวกับเนื้อหาหลักของนิราศที่เจ้าจอมมารดาตวงคำขอให้คุณพุ่มแต่งตามที่ระบุไว้ช่วงต้นเรื่อง ดังนั้นหากนำเสนอข้อมูลตอนท้ายเรื่องในการพิมพ์ อาจส่งผลทำให้นิราศวังบางยี่ขันขาดเอกภาพตามขนบของการแต่งกลอนนิราศที่เนื้อหาส่วนใหญ่เป็นบันทึกเหตุการณ์และสิ่งที่พบเห็นในระหว่างการเดินทาง การพิมพ์ครั้งนี้ได้นำเนื้อความ ๓๔ คำกลอนตอนท้ายของนิราศมาพิมพ์ไว้ด้วย
- ๔) ตอนท้ายเพลงยาวคุณพุ่ม มีเนื้อความไม่ต่อเนื่อง สัมผัสท้ายวรรคหาย พบต้นฉบับเพียงชุดเดียว จึงไม่มีฉบับอื่นๆ ให้สอบทานเทียบเคียงได้ คำกลอนบางแห่งขาดสัมผัสไป
- ๕) ต้นฉบับเพลงยาวนิราศฮ่องกลบเลื่อนหรืออักขรวิธีต่างไปจากปัจจุบัน จำเป็นต้องถ่ายทอดตามอักขรวิธีที่ปรากฏอยู่ในสมุดไทย ประกอบกับข้อจำกัดเรื่องต้นฉบับที่เพียงฉบับเดียวทำให้ไม่สามารถสอบทานกับฉบับอื่น ๆ ได้ เช่น การเรียกชื่อเมืองต่าง ๆ
- ๖) การปฏิบัติหน้าที่บรรณาธิการต้องควบคุมทุกขั้นตอนโดยละเอียด ทั้งการกำหนดรายละเอียดการพิมพ์ หนังสือ การตรวจพิสูจน์อักษรตามหลักวิชาการ ความเหมาะสมสวยงามในเชิงศิลปกรรม และการติดตามประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องให้ทันตามกรอบระยะเวลาที่กำหนดไว้ในสัญญา

๘. ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการ

- ๑) ต้นฉบับกวีนิพนธ์ของคุณพุ่มมีลักษณะกระจัดกระจาย พบต้นฉบับน้อย ส่วนหนึ่งเขียนแทรกอยู่ในต้นฉบับสมุดไทยเรื่องอื่น ๆ จึงจำเป็นต้องศึกษาเอกสารตัวเขียนต้นฉบับจากหลายหมวดหมู่ ได้แก่ หมู่นิราศ หมูกลอนเพลงยาว-สุภาพ หมูกลอนเพลง-นิทาน และไม่สามารถตรวจสอบชำระจากเอกสารตัวเขียนที่มีเนื้อหาตรงกันหลายฉบับได้เมื่อพบข้อความลบเลื่อนที่ไม่สามารถอ่านได้ จำเป็นต้องถ่ายทอดตามอักขรวิธีที่ปรากฏในสมุดไทย พร้อมทั้งนำภาพถ่ายต้นฉบับเอกสารสมุดไทยบางส่วนมาลงพิมพ์ไว้เพื่อเป็นตัวอย่าง
- ๒) คำศัพท์ที่ปรากฏในผลงานของคุณพุ่ม ส่วนหนึ่งเกี่ยวข้องกับภาษาจีน ชื่อบุคคลต่าง ๆ และชื่อสถานที่ ซึ่งเป็นเรื่องเฉพาะตัวของกวี เมื่อเขียนอักขรวิธีในสมุดไทยมักไม่มีรูปวรรณยุกต์ หรือมีรูปวรรณยุกต์ไม่ตรงตามเสียง ต้องอาศัยบริบทแวดล้อมในการพิจารณาตรวจสอบต้นฉบับ รวมถึงการปรับอักขรวิธี จำเป็นต้องคำนึงถึงเสียงและสัมผัสตามรูปแบบคำประพันธ์ด้วย

๙. ข้อเสนอแนะ

ควรจัดทำอธิบายศัพท์เฉพาะต่าง ๆ ได้แก่ ชื่อบุคคล ชื่อสถานที่ รวมถึงคำศัพท์ที่ยืมมาจากภาษาต่างประเทศ เช่น ภาษาบาลี-สันสกฤต ภาษาจีน และภาษาอังกฤษ ซึ่งพบมากในผลงานกวีนิพนธ์ของคุณพุ่ม


๑๐. การเผยแพร่ผลงาน (ถ้ามี)

- ๑) หนังสือ “กวีนิพนธ์คุณพุ่ม” สำนักวรรณกรรมและประวัติศาสตร์ จำนวน ๓๐๓ หน้า กรมศิลปากรพิมพ์ เผยแพร่ เมื่อ พ.ศ. ๒๕๖๓ จำนวน ๑,๐๐๐ เล่ม
- ๒) ผลงานทางวิชาการ เรื่อง “เพลงยาวนิราศฮ่องกง : จินตนาการของคุณพุ่มที่เขียนจากคำบอกเล่า” ใน โครงการสัมมนาวิจัย วิจัยกชฌ์ การนำเสนอผลงานวิชาการของกรมศิลปากร ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๕
- ๓) บทความองค์ความรู้ เรื่อง “แม่ปุ๊กสุขสวรรค์ : งานคำอักษรเขียนกลอนขายของคุณพุ่มที่ยังไม่พิมพ์ เผยแพร่” และ “เพลงยาวนิราศฮ่องกงจำนวนที่ ๑ จินตนาการก่อนการเดินทาง” เผยแพร่ในเครือข่าย สังคมออนไลน์ของกรมศิลปากร

๑๑. ผู้มีส่วนร่วมในผลงาน (ถ้ามี)

ลำดับ	ผู้มีส่วนร่วมในผลงาน	สัดส่วนผลงาน	บทบาทของผู้มีส่วนร่วมในผลงาน
-	-	-	-
-	-	-	-
-	-	-	-


ขอรับรองว่าผลงานดังกล่าวข้างต้นเป็นความจริงทุกประการ

(ลงชื่อ) 
(นางสาวทิพวรรณ บุญส่งเจริญ)
ผู้ขอประเมินบุคคล

ขอรับรองว่าสัดส่วนและบทบาทการดำเนินการข้างต้นเป็นความจริงทุกประการ (ถ้ามี)

รายชื่อผู้มีส่วนร่วมในผลงาน	ลายมือชื่อ
-	-
-	-
-	-

ได้ตรวจสอบแล้วขอรับรองว่าผลงานดังกล่าวข้างต้นถูกต้องตรงกับความเป็นจริงทุกประการ

(ลงชื่อ) 
(นางสาวศรรัตน์ ทวีทรัพย์)
ผู้อำนวยการสำนักวรรณกรรมและประวัติศาสตร์
ผู้บังคับบัญชาที่กำกับดูแล

(ลงชื่อ) 
(นางสาวศรรัตน์ ทวีทรัพย์)
(ผู้อำนวยการสำนักวรรณกรรมและประวัติศาสตร์)
ผู้บังคับบัญชาที่เหนือขึ้นไป

หมายเหตุ คำรับรองจากผู้บังคับบัญชาอย่างน้อย ๒ ระดับ คือผู้บังคับบัญชาที่กำกับดูแลและผู้บังคับบัญชาที่เหนือขึ้นไปอีกหนึ่งระดับ เว้นแต่ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาดังกล่าวเป็นบุคคลคนเดียวก็ให้มีคำรับรอง ๑ ระดับได้

ผลงานลำดับที่ ๒ ...

ผลงานลำดับที่.....๒.....

๑. เรื่อง งานตรวจสอบต้นฉบับและค้นคว้าเรียบเรียงทางวิชาการหนังสือประชุมเพลงยาว ฉบับหอพระสมุดวชิรญาณ

๒. ระยะเวลาการดำเนินการ ตุลาคม ๒๕๖๔ - กันยายน ๒๕๖๕

๓. ความรู้ ความชำนาญงาน หรือความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติงาน

ใช้ทักษะความรู้ทางภาษาและวรรณคดีไทย พิจารณาเอกสารต้นฉบับที่จะนำมาตรวจสอบต้นฉบับ ทั้งฉบับพิมพ์โดยหอพระสมุดวชิรญาณซึ่งใช้เป็นฉบับหลักและฉบับเทียบซึ่งพิมพ์ในชั้นหลัง ศึกษาค้นคว้า เอกสารที่เกี่ยวกับฉันทลักษณ์กลอนเพลงยาวและการเล่นเพลงยาว ตลอดจนใช้ความรู้ทางอักษรศาสตร์ในการศึกษาวิเคราะห์เพลงยาวที่หอพระสมุดวชิรญาณจัดพิมพ์ ทั้งด้านข้อมูลเชิงประวัติของต้นฉบับ ประวัติการจัดพิมพ์ ผู้แต่ง และวรรณศิลป์ เพื่อประมวลความรู้เรียบเรียง “คำชี้แจงการจัดพิมพ์หนังสือประชุมเพลงยาว ฉบับหอพระสมุดวชิรญาณ” อธิบายก่อนเข้าสู่เนื้อหาต้นฉบับ

๔. สรุปสาระสำคัญ ขั้นตอนการดำเนินการ และเป้าหมายของงาน

สรุปสาระสำคัญ

หนังสือ “ประชุมเพลงยาว ฉบับหอพระสมุดวชิรญาณ” เป็นหนังสือที่รวบรวมต้นฉบับเพลงยาวที่หอพระสมุดวชิรญาณคัดเลือกและนำออกพิมพ์เผยแพร่ โดยมีเนื้อหาแบ่งออกเป็น ๒ ส่วน ส่วนแรกประกอบด้วยตัวบทประชุมเพลงยาวภาคที่ ๑ ถึงภาคที่ ๙ ส่วนที่ ๒ ภาคผนวกเป็นการรวบรวมตัวบทเพลงยาวจากหนังสือ “เพลงยาวคารมเก๋” ฉบับพิมพ์พุทธศักราช ๒๔๖๐ และ “เพลงยาวคารมเก๋ เล่ม ๒” ฉบับพิมพ์พุทธศักราช ๒๔๖๑ ซึ่งมีเพลงยาวหลายสำนวนที่ไม่ปรากฏอยู่ในประชุมเพลงยาวภาคที่ ๑ - ๙ พร้อมทั้งนำภาพถ่ายต้นฉบับสมุดไทยเพลงยาวความเก๋ หมุกกลอนเพลงยาว - สังวาส เลขที่ ๕ มารวมพิมพ์ไว้ด้วย

ประชุมเพลงยาวภาคที่ ๑ ถึงภาคที่ ๙ ประกอบด้วย เพลงยาวกรมศักดิ์ฯ พระราชนิพนธ์ กรมพระราชวังบวรมหาศักดิ์พิลเสพ เพลงยาวสามชาย เพลงยาวคุณสุวรรณ ว่าด้วยพระอาการประชวร กรมหมื่นอัปสรสุดาเทพ เพลงยาวกรมหมื่นสัทธิธำรงสวัสดิ์ เพลงยาวเจ้าพระ และเพลงยาวความเก๋สำนวนเจ้านายทรงนิพนธ์ และสำนวนเก่าตั้งแต่ครั้งกรุงศรีอยุธยาถึงกรุงรัตนโกสินทร์ ส่วนเพลงยาวคารมเก๋ เป็นการรวบรวมเพลงยาวของกวีที่มีชื่อเสียงหลายท่าน เช่น กรมหลวงภูวเนตรนรินทรฤทธิ์ เจ้าพระยาพระคลัง (หน) พระยาตรัง และนายภิรมเสนา

ขั้นตอนการดำเนินการ

- ๑) เสนอแนวคิดการดำเนินงานต่อผู้อำนวยการกลุ่มภาษาและวรรณกรรม เพื่อกำหนดขอบเขตแนวทางในการปฏิบัติงาน
- ๒) เขียนโครงการชี้แจงวัตถุประสงค์ของโครงการ กำหนดกรอบการทำงานตามลำดับขั้นตอน เพื่อเสนอขออนุมัติโครงการและงบประมาณในการดำเนินงาน และบรรจุในแผนปฏิบัติงาน โดยกำหนดระยะเวลาแผนงาน ๑ ปีงบประมาณ
- ๓) สืบหาเอกสารชั้นต้นจากทะเบียนเอกสารสมุดไทย ณ กลุ่มหนังสือตัวเขียนและจารึก สำนักหอสมุดแห่งชาติ โดยกำหนดขอบเขตเฉพาะหมวดอักษรศาสตร์ หมุกเพลงยาว ทั้งประเภทเพลงยาวสุภาพ เพลงยาวสาส์นรัก เพลงยาวนิราศ ศึกษาและจัดทำข้อมูลจำแนกเป็นประเภทตามกวี เนื้อหา ยุคสมัย

๔) บันทึกข้อมูล ...

- ๔) บันทึกข้อมูลที่ได้จากการสำรวจเอกสารสมุดไทย ได้แก่ ชื่อเรื่อง สังเขปเรื่อง ประเภทสมุดไทย วัสดุที่เขียนสมุด ขนาด/จำนวนหน้า ประวัติและที่มาของสมุดไทย เพื่อประกอบการวิเคราะห์ เรียบเรียงข้อมูลเชิงประวัติของเอกสาร
- ๕) สืบค้นประวัติการจัดพิมพ์จากเอกสารชั้นรอง ได้แก่ ฐานข้อมูลเอกสารบรรณนิทัศน์ รายชื่อหนังสือที่กลุ่มภาษาและวรรณกรรมจัดพิมพ์ (พ.ศ. ๒๕๔๐ - พ.ศ. ๒๕๖๔) ทะเบียนประวัติการจัดพิมพ์หนังสือ ลิขสิทธิ์ของกรมศิลปากร และ หนังสือเรียงร้อยวรรณสารศิลปากรในรอบศตวรรษ เล่ม ๑ - ๓ รวบรวมและจัดทำรายชื่อเพลงยาวที่หอพระสมุดวชิรญาณพิมพ์เผยแพร่แล้ว บันทึกข้อมูล จัดหมวดหมู่ข้อมูล จัดทำฐานข้อมูลทะเบียนลงในคอมพิวเตอร์ให้เป็นระบบ เพื่อความสะดวกในการศึกษาค้นคว้า ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล
- ๖) ตรวจสอบต้นฉบับเพลงยาวที่หอพระสมุดวชิรญาณจัดพิมพ์ทั้ง ๔ ภาค โดยใช้ฉบับพิมพ์ครั้งแรกเป็นฉบับหลักในการตรวจสอบกับฉบับพิมพ์ในชั้นหลัง แล้วสอบทานกับสมุดไทยหมวดอักษรศาสตร์หมู่เพลงยาว ซึ่งเป็นต้นฉบับที่หอพระสมุดคัดเลือกมาเป็นฉบับพิมพ์
 - ๖.๑ การพิมพ์ต้นฉบับสำหรับตรวจสอบ พิมพ์ตามต้นฉบับพิมพ์ครั้งแรกของหอพระสมุดวชิรญาณ โดยคงอักขรวิธีทั้งตัวอักษร ตัวสะกด การสะกดการ์นต์
 - ๖.๒ สอบทานกับฉบับพิมพ์ในชั้นหลัง เนื่องจากการพิมพ์ในแต่ละครั้งมีการปรับแก้ไขเปลี่ยนแปลงเพิ่มเติมต้นฉบับ
 - ๖.๓ สอบทานกับสมุดไทย เนื่องจากอาจมีเนื้อหาบางส่วนที่ไม่ได้ พิมพ์เผยแพร่ และมีอักขรวิธีแบบโบราณ ไม่ได้แก้ไขให้เป็นปัจจุบัน
 - ๖.๔ ตรวจสอบและปรับการจัดรูปแบบคำประพันธ์ตามแบบขนบนิยม เนื่องจากในเอกสารสมุดไทยหรือการพิมพ์ครั้งแรกมักพิมพ์ติดต่อกัน
- ๗) จัดทำต้นฉบับ จัดทำเชิงอรรถขยายความ เรียบเรียงคำชี้แจงในการจัดพิมพ์ บทนำเรื่อง รายการเอกสารอ้างอิง พร้อมจัดทำภาพประกอบที่เกี่ยวข้อง ตามรูปแบบโครงสร้างหนังสือทางวิชาการของกรมศิลปากร
- ๘) เสนอผู้อำนวยการกลุ่มภาษาและวรรณกรรม ผู้เชี่ยวชาญด้านอักษรศาสตร์ (ภาษาและวรรณกรรม) ตรวจสอบข้อมูลความถูกต้องของต้นฉบับ ปรับแก้ไขต้นฉบับ
- ๙) เสนอขออนุมัติค่านำ ต้นฉบับ และขออนุมัติจัดพิมพ์ต่ออธิบดีกรมศิลปากร
- ๑๐) จัดพิมพ์เผยแพร่หนังสือ “ประชุมเพลงยาว ฉบับหอพระสมุดวชิรญาณ”

๕. ผลสำเร็จของงาน (เชิงปริมาณ/คุณภาพ)

- ๑) หนังสือ “ประชุมเพลงยาว ฉบับหอพระสมุดวชิรญาณ” กรมศิลปากรพิมพ์เผยแพร่ พ.ศ. ๒๕๖๕ จำนวน ๑,๐๐๐ เล่ม
- ๒) ทำให้มีการรวบรวมและจัดพิมพ์หนังสือเพลงยาวชุดที่หอพระสมุดวชิรญาณจัดพิมพ์เป็นเล่มปลีกระหว่าง พ.ศ. ๒๕๖๔ - พ.ศ. ๒๕๖๗
- ๓) หนังสือเพลงยาวชุดที่หอพระสมุดวชิรญาณจัดพิมพ์ได้รับการตรวจสอบต้นฉบับและสืบค้นข้อมูลเชิงประวัติประกอบการนำเสนอ ทำให้เป็นหนังสือที่สามารถใช้อ้างอิงทางวิชาการ เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาวรรณคดีไทย โดยเฉพาะวรรณคดีที่แต่งด้วยรูปแบบคำประพันธ์กลอนเพลงยาว
- ๔) ทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจเรื่องราวของสังคม ขนบธรรมเนียมประเพณี วิถีชีวิต ของผู้คนที่ปรากฏอยู่ในเพลงยาวสำนวนต่าง ๆ

๖. การนำไปใช้ ...

๖. การนำไปใช้ประโยชน์/ผลกระทบ

- ๑) เพลงยาวที่หอพระสมุดวชิรญาณดำเนินการจัดพิมพ์เผยแพร่ได้รับการรวบรวมให้ครบถ้วนสมบูรณ์ และเป็นเอกภาพ เป็นหนังสืออ้างอิงทางวิชาการ และเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาวรรณคดีไทย
- ๒) นักวิชาการ ครู อาจารย์ นิสิตและนักศึกษา ตลอดจนผู้สนใจด้านอักษรศาสตร์ได้เพิ่มพูนความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับวรรณคดีประเภทเพลงยาวที่มีเนื้อหาหลากหลาย ตลอดจนเข้าใจบริบททางสังคมและวัฒนธรรมที่ปรากฏในตัวบทวรรณคดี

๗. ความยุ่งยากและซับซ้อนในการดำเนินการ

- ๑) ต้นฉบับที่ใช้ในการตรวจสอบต้นฉบับ เป็นฉบับพิมพ์ครั้งแรกโดยหอพระสมุดวชิรญาณ ซึ่งพิมพ์มา เป็นระยะเวลาราว ๑๐๐ ปี เอกสารจึงชำรุดต้องใช้ความระมัดระวังในการนำมาตรวจสอบชำระ อีกทั้งตัวอักษรบางตัวเลือนหาย จำเป็นต้องใช้ประสบการณ์และความรู้ความสามารถเฉพาะ ทางด้านการตรวจสอบต้นฉบับวรรณคดี
- ๒) เพลงยาวหลายสำนวนไม่ระบุนามผู้แต่ง บางฉบับระบุผู้แต่งต่างกัน จึงต้องสืบค้นและทำ เชิงอรรถอธิบายประวัติความเป็นมาของเพลงยาวแต่ละสำนวน
- ๓) ภายหลังจากหอพระสมุดวชิรญาณจัดพิมพ์หนังสือประชุมเพลงยาว ภาคที่ ๑ ถึงภาคที่ ๙ มีการนำ ต้นฉบับเพลงยาวพิมพ์รวมอยู่ในหนังสือต่างๆ บ้าง มีเอกชนขอนำต้นฉบับไปจัดพิมพ์ซ้ำบ้าง พิมพ์ รวมเล่มบ้าง จึงมีต้นฉบับที่กระจัดกระจายอยู่ยากต่อการศึกษาค้นคว้า ตลอดจนแต่ละฉบับก็มี เนื้อความหลักันแตกต่างกันและมีจำนวนคำประพันธ์ไม่ตรงกัน
- ๔) การตรวจสอบต้นฉบับในครั้งนี้ มีการปรับอักษรวิธีให้เป็นปัจจุบัน เพื่ออำนวยความสะดวกให้ผู้อ่าน ทัวไปเข้าใจเนื้อหาของกวีนิพนธ์ประเภทเพลงยาวได้อย่างชัดเจน แต่ขณะเดียวกันก็จำเป็นต้อง คำนึงถึงข้อกำหนดและการส่งสัมผัสของรูปแบบคำประพันธ์
- ๕) การปฏิบัติหน้าที่บรรณาธิการต้องควบคุมทุกขั้นตอนโดยละเอียด ทั้งการกำหนดรายละเอียดการ พิมพ์หนังสือ การตรวจพิสูจน์อักษรตามหลักวิชาการ ความเหมาะสมสวยงามในเชิงศิลปกรรม และ การติดตามประสานงานกับหน่วยงานที่ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องให้ทันตามกรอบระยะเวลาที่กำหนดไว้ในสัญญา

๘. ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการ

การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) ส่งผลให้ต้องปฏิบัติงานนอกสถานที่ รวมถึงการ เข้าถึงข้อมูลเอกสารต้องใช้ระยะเวลาเพิ่มขึ้น

๙. ข้อเสนอแนะ

ยังมีเพลงยาวอีกหลายสำนวนที่มีต้นฉบับเก็บรักษาไว้ที่หน่วยงานต่าง ๆ ทั้งในและต่างประเทศ ที่ยังไม่ได้รับการตรวจสอบชำระและจัดพิมพ์เผยแพร่ ควรมีการสำรวจและจัดทำโครงการตรวจสอบชำระเพื่อ จัดพิมพ์ในโอกาสต่อไป

๑๐. การเผยแพร่ผลงาน (ถ้ามี)

หนังสือ “ประชุมเพลงยาว ฉบับหอพระสมุดวชิรญาณ” จำนวน ๔๑๖ หน้า สำนักวรรณกรรมและ ประวัติศาสตร์ กรมศิลปากรพิมพ์เผยแพร่ พ.ศ. ๒๕๖๕ จำนวน ๑,๐๐๐ เล่ม

๑๑. ผู้มีส่วนร่วมในผลงาน (ถ้ามี)

ลำดับ	ผู้มีส่วนร่วมในผลงาน	สัดส่วนผลงาน	บทบาทของผู้มีส่วนร่วมในผลงาน
-	-	-	-
-	-	-	-
-	-	-	-

ขอรับรองว่าผลงานดังกล่าวข้างต้นเป็นความจริงทุกประการ

(ลงชื่อ) 
(นางสาวทิพวรรณ บุญส่งเจริญ)
ผู้ขอประเมินบุคคล

ขอรับรองว่าสัดส่วนและบทบาทการดำเนินการข้างต้นเป็นความจริงทุกประการ (ถ้ามี)

รายชื่อผู้มีส่วนร่วมในผลงาน	ลายมือชื่อ
-	-
-	-
-	-

ได้ตรวจสอบแล้วขอรับรองว่าผลงานดังกล่าวข้างต้นถูกต้องตรงกับความเป็นจริงทุกประการ

(ลงชื่อ) 
(นางสาวศิริรัตน์ ทวีทรัพย์)
ผู้อำนวยการสำนักวรรณกรรมและประวัติศาสตร์
ผู้บังคับบัญชาที่กำกับดูแล

(ลงชื่อ) 
(นางสาวศิริรัตน์ ทวีทรัพย์)
ผู้อำนวยการสำนักวรรณกรรมและประวัติศาสตร์
ผู้บังคับบัญชาที่เหนือขึ้นไป

หมายเหตุ คำรับรองจากผู้บังคับบัญชาอย่างน้อย ๒ ระดับ คือผู้บังคับบัญชาที่กำกับดูแลและผู้บังคับบัญชาที่เหนือขึ้นไปอีกหนึ่งระดับ เว้นแต่ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาดังกล่าวเป็นบุคคลคนเดียวก็ให้มีคำรับรอง ๑ ระดับได้

ผลงานลำดับที่.....๓.....

๑. เรื่องงานเรียบเรียงประวัติวรรณคดีกวีนิพนธ์ของพระศรีมโหสถ.....

๒. ระยะเวลาการดำเนินการ ตุลาคม ๒๕๖๕ - พฤษภาคม ๒๕๖๖.....

๓. ความรู้ ความชำนาญงาน หรือความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติงาน

ใช้ทักษะความรู้ทางภาษาและวรรณคดีไทย พิจารณาเอกสารต้นฉบับที่จะนำมาตรวจสอบชำระ และศึกษาค้นคว้าเอกสารชั้นต้นและชั้นรองที่เกี่ยวกับประวัติของพระศรีมโหสถและผลงานกวีนิพนธ์ ได้แก่ โคลงเฉลิมพระเกียรติพระนารายณ์มหาราช โคลงนिरาศนศรสวรรค์ โคลงอักษรสาม และ กาพย์ห่อโคลง โดยศึกษาจากเอกสารสมุดไทยหนังสือฉบับพิมพ์ครั้งแรก และเอกสารทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนใช้ความรู้ทางอักษรศาสตร์ในการค้นคว้า ศึกษาวิเคราะห์ทั้งด้านข้อมูลเชิงประวัติ เรียบเรียงตามประเด็น ที่คณะกรรมการวรรณคดีแห่งชาติได้มีมติกำหนดไว้ นำข้อมูลมาเรียบเรียงซึ่งมีทั้งการอธิบายภาพรวม และการอธิบายข้อมูลโดยละเอียด

๔. สรุปสาระสำคัญ ขั้นตอนการดำเนินการ และเป้าหมายของงาน

สรุปสาระสำคัญ

งานเรียบเรียงประวัติวรรณคดีกวีนิพนธ์ของพระศรีมโหสถ เป็นผลงานการค้นคว้าเรียบเรียงทาง วิชาการที่เกี่ยวกับกวีและวรรณคดีไทยในสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ประกอบด้วยเรื่อง

- ๑) โคลงเฉลิมพระเกียรติพระนารายณ์มหาราช
- ๒) โคลงนिरาศนศรสวรรค์
- ๓) โคลงอักษรสาม
- ๔) กาพย์ห่อโคลง

ประวัติวรรณคดีเหล่านี้ผ่านกระบวนการพิจารณาการจัดทำประวัติวรรณคดี ได้แก่ การอภิปราย การตั้งประเด็น และการเสนอข้อสันนิษฐานเพิ่มเติม เรียบเรียงข้อมูลและเสนอต่อคณะกรรมการวรรณคดี แห่งชาติ ซึ่งประกอบด้วยนักวิชาการจากหน่วยงานภายนอกองค์กรและผู้เชี่ยวชาญภายในองค์กร โดยดำเนินการ ศึกษา ค้นคว้าเอกสารอย่างละเอียดทั้งเอกสารชั้นต้น ได้แก่ สมุดไทยที่บันทึกผลงานกวีนิพนธ์ ของพระศรีมโหสถ ได้แก่ ต้นฉบับสมุดไทยเก็บรักษาไว้ที่หอสมุดแห่งชาติ หมวดวรรณคดี ซึ่งอยู่ในหมู่กาพย์ห่อโคลง และหมู่โคลงนिरาศ ศึกษาเอกสารชั้นรองที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ พระราชพงศาวดารที่มีเนื้อหาในช่วงรัชสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราชทุกฉบับ ผลงานตรวจสอบชำระและเรียบเรียงประวัติของพระศรีมโหสถ ของ อาจารย์ธนิศ อยู่โพธิ์ และวิทยานิพนธ์ที่ศึกษาวิเคราะห์ลักษณะคำประพันธ์ประเภทโคลง จินตามณี ฉบับพระโหราธิบดี ซึ่งมีเนื้อหาแสดงตัวอย่างคำประพันธ์และอธิบายถึงประเภทโคลงต่างๆ เป็นต้น พร้อมทั้งแสดงหลักฐานการค้นคว้า อ้างอิงอย่างเป็นระบบ

การนำเสนอเนื้อหาแบ่งเป็นประเด็นชัดเจน ตามลำดับหัวข้อ ดังนี้ ความเป็นมา ผู้แต่งและระยะเวลาที่แต่ง ลักษณะคำประพันธ์ เนื้อหา คุณค่าวรรณคดีของพระศรีมโหสถแต่ละเรื่อง ซึ่งแบ่งเป็น คุณค่าทางอักษรศาสตร์ ด้านการใช้ภาษา วรรณศิลป์ ด้านกลวิธีและรูปแบบการประพันธ์ คุณค่าด้านประวัติศาสตร์ คุณค่าด้าน วัฒนธรรมประเพณี การเรียบเรียงประวัติวรรณคดีกวีนิพนธ์ของพระศรีมโหสถมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อเสนอ ข้อมูลวรรณคดีสำคัญของชาติ

ขั้นตอน ...

ขั้นตอนการดำเนินการ

ประวัติวรรณคดีกวีนิพนธ์ของพระศรีมโหสถเป็นผลงานที่เผยแพร่ความรู้สู่สาธารณะชน จำเป็นต้องศึกษาค้นคว้าข้อมูลทั้งจากเอกสารชั้นต้นและเอกสารชั้นรองที่เกี่ยวข้อง เพื่อเสนอข้อเท็จจริง สามารถนำไปประกอบการค้นคว้าอ้างอิงทางวิชาการได้ มีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

- ๑) เลือกหัวข้อหรือกำหนดประเด็นปัญหาทางวรรณคดีไทยที่น่าสนใจ กำหนดขอบเขตของเนื้อหา
- ๒) ศึกษาโครงสร้างรูปแบบเนื้อหาการเรียบเรียงหนังสือประวัติวรรณคดีจากหนังสือวรรณคดีแห่งชาติ เล่ม ๑ และ เล่ม ๒
- ๓) ค้นคว้าและพิจารณาเอกสารที่เกี่ยวข้องทั้งเอกสารชั้นต้นและเอกสารชั้นรอง
- ๔) วิเคราะห์วรรณคดีที่ได้รับมอบหมายโดยละเอียด ค้นคว้าโดยสำรวจจากเอกสารชั้นต้น ได้แก่ ต้นฉบับสมุดไทยที่บันทึกผลงานกวีนิพนธ์ เอกสารชั้นรอง ได้แก่ หนังสือ วิทยานิพนธ์ บทความทางวิชาการต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง
- ๕) เรียบเรียงบทเรียบเรียงประวัติวรรณคดีตามหัวข้อที่กำหนด ทำเชิงอรรถอ้างอิง พร้อมทั้งจัดทำบรรณานุกรมแสดงเอกสารเพื่อประกอบการค้นคว้าอ้างอิง
- ๖) ตรวจสอบข้อมูลและเสนอต่อคณะกรรมการวรรณคดีแห่งชาติ ซึ่งประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาและวรรณคดีตรวจพิจารณา
- ๗) ปรับแก้ไขตามมติคณะกรรมการ

เป้าหมายของงาน

มีประวัติวรรณคดีกวีนิพนธ์ของพระศรีมโหสถ เพื่อจัดพิมพ์ในหนังสือวรรณคดีแห่งชาติ เล่ม ๓ สมัยอยุธยา ซึ่งประกอบด้วยบทเรียบเรียงประวัติวรรณคดีไทยในสมัยอยุธยาตั้งแต่รัชกาลสมเด็จพระเจ้าทรงธรรมถึงสมเด็จพระนารายณ์มหาราช

๕. ผลสำเร็จของงาน (เชิงปริมาณ/คุณภาพ)

เชิงปริมาณ

บทเรียบเรียงประวัติวรรณคดีกวีนิพนธ์ของพระศรีมโหสถที่มีเนื้อหาครบถ้วนสมบูรณ์ จำนวน ๔ เรื่อง ได้แก่

- ๑) โคลงเฉลิมพระเกียรติพระนารายณ์มหาราช
- ๒) โคลงนिरาคนครสวรรค์
- ๓) โคลงอักษรสาม
- ๔) กภาพย์ท้อโคลง

เชิงคุณภาพ

- ๑) เป็นเอกสารอ้างอิงทางวิชาการ เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาวรรณคดีไทย โดยเฉพาะวรรณคดีในสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช
- ๒) ทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจคุณค่า บริบททางสังคมวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี ประวัติศาสตร์ และวิถีชีวิต ซึ่งปรากฏในวรรณคดีสมัยอยุธยาชัดเจนยิ่งขึ้น

๖. การนำไปใช้ประโยชน์/ผลกระทบ

- ๑) เป็นการเผยแพร่ความรู้ให้แก่ผู้ที่สนใจได้นำความรู้และกลวิธีในการประพันธ์ของกวีไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการศึกษาด้านวรรณศิลป์
- ๒) เป็นบทความอ้างอิงทางวิชาการ เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาประวัติศาสตร์วรรณคดีไทยสมัยอยุธยา
- ๓) นักวิชาการ ครู อาจารย์ นิสิตและนักศึกษา ตลอดจนผู้สนใจด้านอักษรศาสตร์ได้เพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องประวัติกวีและผลงานกวีนิพนธ์ในรัชสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช
- ๔) ส่งเสริมให้บุคคลในชาติได้ตระหนักถึงความสำคัญของภาษาและวรรณคดีไทยที่ปรากฏในรูปแบบโคลงและกาพย์ เข้าถึงสุนทรีย์แห่งการประพันธ์ อันจะก่อให้เกิดความภาคภูมิใจในมรดกทางวัฒนธรรม

๗. ความยุ่งยากและซับซ้อนในการดำเนินการ

- ๑) ต้นฉบับสมุดไทยบางฉบับชำรุด อีกทั้งตัวอักษรบางตัวเลือนหาย จำเป็นต้องใช้ต้นฉบับสมุดไทยเล่มอื่นๆ มาประกอบด้วย ซึ่งสมุดแต่ละเล่มก็มีอักษรวิธีในการบันทึกแตกต่างกันไป
- ๒) ต้นฉบับพิมพ์ ในการจัดพิมพ์ครั้งแรก ไม่จัดเรียงรูปแบบคำประพันธ์ตามขนบนิยม ดังนั้น การดำเนินงานจำเป็นต้องใช้ความรู้ทางฉันทลักษณ์ในการพิจารณา
- ๓) มีศัพท์เฉพาะจำนวนมากและต้องใช้คำศัพท์ที่ปรากฏในวรรณคดีร่วมสมัยพิจารณา เพื่อให้ได้ข้อมูลหลักฐานที่ถูกต้องแม่นยำ ตามหลักวิชาการด้านอักษรศาสตร์
- ๔) ต้องศึกษาเพิ่มเติมเรื่องฉันทลักษณ์ประเภทโคลงอักษรสาม และกาพย์ห่อโคลงจากหนังสือแบบเรียนภาษาไทย “จินตามณี ฉบับพระโหราธิบดี” เนื่องจากเป็นที่อธิบายลักษณะคำประพันธ์และรวบรวมลักษณะคำประพันธ์ร่วมสมัยเพื่อแสดงไว้เป็นตัวอย่างจำนวนมาก

๘. ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการ

- ๑) การสันนิษฐานผู้แต่งและระยะเวลาที่แต่ง เพื่อให้ได้ข้อมูลหรือข้อสันนิษฐานที่ครบถ้วนและรอบด้านครอบคลุมตามประเด็นกำหนดไว้ จำเป็นต้องศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมทั้งจากเอกสารทางด้านประวัติศาสตร์ เพื่อประกอบการพิจารณาประกอบข้อสันนิษฐาน
- ๒) การเรียบเรียงเนื้อหา ต้องใช้ความรู้ทางอักษรศาสตร์ในการประมวลและเรียบเรียงข้อมูลต่าง ๆ เพื่อให้ได้เนื้อหาที่ถูกต้อง มีเนื้อหาครอบคลุม และใช้สำนวนภาษาที่รัดกุม

๙. ข้อเสนอแนะ

ควรตรวจสอบชำระตัวบทผลงานกวีนิพนธ์ของพระศรีมโหสถเนื่องจากมีข้อค้นพบเพิ่มเติมเกี่ยวกับระยะเวลาที่แต่ง และจัดพิมพ์เผยแพร่ในโอกาสต่อไป

๑๐. การเผยแพร่ผลงาน (ถ้ามี)

ต้นฉบับงานเรียบเรียงประวัติศาสตร์กวีนิพนธ์ของพระศรีมโหสถในหนังสือวรรณคดีแห่งชาติ เล่ม ๓ สมัยอยุธยา

๑๑. ผู้มีส่วนร่วมในผลงาน (ถ้ามี)

ลำดับ	ผู้มีส่วนร่วมในผลงาน	สัดส่วนผลงาน	บทบาทของผู้มีส่วนร่วมในผลงาน
-	-	-	-
-	-	-	-
-	-	-	-

ขอรับรองว่าผลงานดังกล่าวข้างต้นเป็นความจริงทุกประการ

(ลงชื่อ) 
(นางสาวทิพวรรณ บุญส่งเจริญ)
ผู้ขอประเมินบุคคล

ขอรับรองว่าสัดส่วนและบทบาทการดำเนินการข้างต้นเป็นความจริงทุกประการ (ถ้ามี)

รายชื่อผู้มีส่วนร่วมในผลงาน	ลายมือชื่อ
-	-
-	-
-	-

ได้ตรวจสอบแล้วขอรับรองว่าผลงานดังกล่าวข้างต้นถูกต้องตรงกับความเป็นจริงทุกประการ

(ลงชื่อ) 
(นางสาวศิริรัตน์ ทวีทรัพย์)
ผู้อำนวยการสำนักวรรณกรรมและประวัติศาสตร์
ผู้บังคับบัญชาที่กำกับดูแล

(ลงชื่อ) 
(นางสาวศิริรัตน์ ทวีทรัพย์)
ผู้อำนวยการสำนักวรรณกรรมและประวัติศาสตร์
ผู้บังคับบัญชาที่เหนือขึ้นไป

หมายเหตุ คำรับรองจากผู้บังคับบัญชาน้อย ๒ ระดับ คือผู้บังคับบัญชาที่กำกับดูแลและผู้บังคับบัญชาที่เหนือขึ้นไปอีกหนึ่งระดับ เว้นแต่ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาดังกล่าวเป็นบุคคลคนเดียวกัน ก็ให้มีคำรับรอง ๑ ระดับได้

แบบการเสนอข้อเสนอแนวคิดการปรับปรุงหรือพัฒนางาน (ระดับชำนาญการพิเศษ)

๑. เรื่อง

โครงการกำหนดหลักเกณฑ์การจัดทำคำอธิบายศัพท์วรรณคดีไทยในหนังสือวรรณคดีไทยที่กรมศิลปากรตรวจสอบชำระ เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพงานตรวจสอบชำระวรรณคดีไทยของนักอักษรศาสตร์ กลุ่มภาษาและวรรณกรรม

๒. หลักการและเหตุผล

วรรณคดีไทยเป็นมรดกวัฒนธรรมที่มีคุณค่าในด้านความงดงามทางวรรณศิลป์หรือสุนทรียภาพทางภาษา แสดงถึงความเจริญรุ่งเรืองด้านอักษรศาสตร์ของชาติไทยมาอย่างยาวนาน นอกจากนั้นยังเป็นสื่อบันทึกข้อมูลความรู้สาขาต่าง ๆ เหตุการณ์ความเป็นไปของบ้านเมือง ตลอดจนความคิดความเชื่อของผู้คนในยุคสมัยที่ประพันธ์ ซึ่งข้อมูลบางประเด็นไม่ปรากฏในเอกสารประเภทอื่น วรรณคดีไทยจึงมีคุณค่าความสำคัญต่อการศึกษาบริบทสังคมไทยในอดีต กรมศิลปากรซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการบริหารจัดการมรดกวัฒนธรรมของชาติ มีภารกิจสำคัญประการหนึ่งคือการอนุรักษ์ ส่งเสริม และสืบทอดวรรณคดีไทยในฐานะมรดกวัฒนธรรมของชาติ โดยภารกิจดังกล่าวเป็นความรับผิดชอบของกลุ่มภาษาและวรรณกรรม สำนักวรรณกรรมและประวัติศาสตร์

กลุ่มภาษาและวรรณกรรม สำนักวรรณกรรมและประวัติศาสตร์ มีหน้าที่โดยตรงในการนำเสนอตัวบทวรรณคดีไทยสู่สาธารณชน วรรณคดีในอดีตบันทึกและคัดลอกด้วยลายมือลงในสมุดไทยหรือใบลานสืบต่อกันมา จึงมักมีต้นฉบับสืบทอดมาหลายสำรับ แต่ละสำรับมีความลักลั่นคลาดเคลื่อนแตกต่างกัน ในการจัดพิมพ์เผยแพร่หนังสือวรรณคดีไทย นักอักษรศาสตร์ กลุ่มภาษาและวรรณกรรม สำนักวรรณกรรมและประวัติศาสตร์ จึงจำเป็นต้องมีการตรวจสอบชำระตัวบทวรรณคดี โดยศึกษาวิเคราะห์เปรียบเทียบกับจากต้นฉบับต่าง ๆ เพื่อให้ได้ตัวบทวรรณคดีที่ถูกต้องตามที่ผู้ประพันธ์สร้างสรรค์ขึ้นมากที่สุด ทั้งนี้ ในการจัดทำต้นฉบับหนังสือวรรณคดีไทยเพื่อจัดพิมพ์เผยแพร่ นักอักษรศาสตร์ผู้ตรวจสอบชำระจะเรียบเรียงบทนำเพื่อนำเสนอข้อมูลเชิงประวัติของวรรณคดี รายละเอียดต้นฉบับ และขั้นตอนการดำเนินงาน พร้อมทั้งจัดทำเชิงอรรถอธิบายข้อสังเกตจากการตรวจสอบชำระตัวบทวรรณคดี เพื่อให้ผู้อ่านหนังสือวรรณคดีไทยที่กรมศิลปากรจัดพิมพ์เผยแพร่ได้รับข้อมูลเพิ่มเติมที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาวรรณคดีเรื่องนั้น ๆ

อย่างไรก็ตาม เนื่องจากวรรณคดีไทยเป็นงานประพันธ์ซึ่งประกอบด้วยถ้อยคำที่กวีเลือกสรรประดิษฐ์ และร้อยเรียงขึ้นอย่างวิจิตรบรรจง เพื่อให้เกิดความไพเราะงดงามทั้งรูปคำ เสียง และความหมาย มีการใช้ศัพท์ที่มาจากภาษาบาลีสันสกฤต ภาษาเขมร ภาษาชวา รวมถึงคำศัพท์ที่แผลงหรือแปลงจากรูปศัพท์เดิมจำนวนมาก อีกทั้งวรรณคดีทุกเรื่องล้วนสร้างสรรค์ขึ้นในอดีต ถ้อยคำภาษาที่ใช้ในวรรณคดีทั้งรูปศัพท์และอักขรวิธี จึงยากต่อความเข้าใจของคนยุคปัจจุบัน ข้อมูลที่นักอักษรศาสตร์ผู้ตรวจสอบชำระวรรณคดีจัดทำเพิ่มเติมดังกล่าว จึงอาจยังไม่เพียงพอช่วยให้ผู้อ่านหนังสือวรรณคดีที่กรมศิลปากรจัดพิมพ์เผยแพร่เข้าถึงเนื้อหาสาระของวรรณคดีได้ลึกซึ้งเท่าที่ควร ทั้งนี้ หนังสือวรรณคดีไทยที่กรมศิลปากรจัดพิมพ์เผยแพร่ในช่วงเวลาหนึ่ง

เคยมีการจัดทำคำอธิบายศัพท์ประกอบไว้ด้วย เช่น “กลอนเพลงยาวเรื่องหม่อมเบ็ดสวรรค์และพระอาการประชวรของกรมหมื่นอัปสรสุดาเทพ” พิมพ์เผยแพร่ พ.ศ. ๒๕๐๗ มีคำอธิบายศัพท์ชื่อบุคคลและสถานที่ในเรื่อง ซึ่งนายหรีด เรื่องฤทธิ์ เรียบเรียงไว้ในคำอธิบายเพลงยาวหม่อมเบ็ดสวรรค์ “เพลงยาวสรรเสริญพระเกียรติสมเด็จพระพุทธเจ้าหลวงปราสาททอง” พิมพ์เผยแพร่ พ.ศ. ๒๕๔๓ ซึ่งนายบุญเดือน ศรีวรรณ ตรวจสอบชำระ มีคำอธิบายศัพท์ตอนท้ายเล่ม คำอธิบายศัพท์ในหนังสือดังกล่าวเป็นประโยชน์ในการศึกษาวรรณคดีเรื่องนั้น ๆ เป็นอย่างมาก เพราะศัพท์ส่วนใหญ่ไม่อาจค้นหาได้จากพจนานุกรมทั่วไป

การจัดทำคำอธิบายศัพท์วรรณคดีในหนังสือวรรณคดีที่กรมศิลปากรตรวจสอบชำระ น่าจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อผู้ศึกษาหนังสือวรรณคดีไทยที่กรมศิลปากรจัดพิมพ์เผยแพร่ ทั้งยังเป็นกระบวนการที่ช่วยรักษาและพัฒนาประสิทธิภาพงานตรวจสอบชำระวรรณคดีไทย เนื่องจากการจัดทำคำอธิบายศัพท์ให้มีความถูกต้องตามหลักวิชาการจำเป็นต้องอาศัยกระบวนการศึกษาค้นคว้าที่มีประสิทธิภาพ จึงเห็นสมควรดำเนิน “โครงการกำหนดหลักเกณฑ์การจัดทำคำอธิบายศัพท์วรรณคดีไทยในหนังสือวรรณคดีไทยที่กรมศิลปากรตรวจสอบชำระ เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพงานตรวจสอบชำระวรรณคดีไทยของนักอักษรศาสตร์ กลุ่มภาษาและวรรณกรรม” เพื่อกำหนดแนวทางในการปฏิบัติงานตรวจสอบชำระและจัดพิมพ์เผยแพร่หนังสือวรรณคดีไทยเพื่อสืบทอดเป็นมรดกวัฒนธรรมของชาติสืบไป

๓. บทวิเคราะห์/แนวความคิด/ข้อเสนอ และข้อจำกัดที่อาจเกิดขึ้นและแนวทางแก้ไข

บทวิเคราะห์

วรรณคดีไทยเป็นงานประพันธ์ซึ่งประกอบด้วยถ้อยคำที่กวีเลือกสรร ประดิษฐ์ และร้อยเรียงขึ้นอย่างวิจิตรบรรจง เพื่อให้เกิดความไพเราะงดงามทั้งรูปคำ เสียง และความหมาย มีการใช้ศัพท์ที่มาจากภาษาบาลี สันสกฤต ภาษาเขมร ภาษาชวา รวมถึงคำศัพท์ที่แผลงหรือแปลงจากรูปศัพท์เดิมจำนวนมาก อีกทั้งวรรณคดีทุกเรื่องล้วนสร้างสรรค์ขึ้นในอดีต ถ้อยคำภาษาที่ใช้ในวรรณคดีทั้งรูปศัพท์และอักขรวิธี จึงยากต่อความเข้าใจของคนยุคปัจจุบัน

แนวความคิด

ศัพท์วรรณคดี หมายถึง คำที่ประกอบขึ้นในใช้อย่างมีวรรณศิลป์ในการแต่งวรรณคดีไทยสมัยต่าง ๆ การรวบรวมคำศัพท์ที่ใช้ในวรรณคดีพร้อมความหมายมีมาตั้งแต่สมัยอยุธยา เช่น จินตามณี ของพระโหราธิบดี มีเนื้อหาส่วน “ศัพท์อักษร” รวบรวมศัพท์ที่จะนำไปใช้แต่งคำประพันธ์พร้อมให้ความหมายบางคำไว้ด้วย คำฤกษ์ พระนิพนธ์สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระปรมานุชิตชิโนรส รวบรวมคำศัพท์ต่าง ๆ ที่ใช้ในวรรณคดีที่มีความหมายตรงกันหรือใกล้เคียงกัน และวรรณคดีวงเวียน ของขุนศึกกิจจพิสัย (วิสิษฐ พุฒบัณญัติ) พิมพ์เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๔ รวบรวม อธิบาย และยกตัวอย่างคำที่ใช้ในวรรณคดีไทยเรื่องต่าง ๆ

หนังสือวรรณคดีไทยที่กรมศิลปากรจัดพิมพ์เผยแพร่ในช่วงเวลาหนึ่งเคยมีการจัดทำคำอธิบายศัพท์ประกอบไว้ด้วย เช่น “กลอนเพลงยาวเรื่องหม่อมเบ็ดสวรรค์และพระอาการประชวรของกรมหมื่นอัปสรสุดาเทพ” พิมพ์เผยแพร่ พ.ศ. ๒๕๐๗ มีคำอธิบายศัพท์ชื่อบุคคลและสถานที่ในเรื่อง ซึ่งนายหรีด เรื่องฤทธิ์ เรียบเรียงไว้ในคำอธิบายเพลงยาวหม่อมเบ็ดสวรรค์ “เพลงยาวสรรเสริญพระเกียรติสมเด็จพระพุทธเจ้าหลวงปราสาททอง” พิมพ์เผยแพร่ พ.ศ. ๒๕๔๓ ซึ่งนายบุญเดือน ศรีวรรณ ตรวจสอบชำระ มีคำอธิบายศัพท์ตอนท้ายเล่ม คำอธิบายศัพท์ในหนังสือดังกล่าวเป็นประโยชน์ในการศึกษาวรรณคดีเรื่องนั้น ๆ เป็นอย่างมาก เพราะศัพท์ส่วนใหญ่ไม่อาจค้นหาได้จากพจนานุกรมทั่วไป

ข้อเสนอ

การจัดทำคำอธิบายศัพท์วรรณคดีในหนังสือวรรณคดีที่กรมศิลปากรตรวจสอบชำระ น่าจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ศึกษาหนังสือวรรณคดีไทยที่กรมศิลปากรจัดพิมพ์เผยแพร่ ทั้งยังเป็นกระบวนการที่ช่วยรักษาและพัฒนาประสิทธิภาพงานตรวจสอบชำระวรรณคดีไทย จึงเห็นสมควรดำเนิน “โครงการกำหนดหลักเกณฑ์การจัดทำคำอธิบายศัพท์วรรณคดีไทยในหนังสือวรรณคดีไทยที่กรมศิลปากรตรวจสอบชำระ เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพงานตรวจสอบชำระวรรณคดีไทยของนักอักษรศาสตร์ กลุ่มภาษาและวรรณกรรม” เพื่อกำหนดแนวทางในการปฏิบัติงานตรวจสอบชำระและจัดพิมพ์เผยแพร่หนังสือวรรณคดีไทย โดยมีกระบวนการดำเนินโครงการแบ่งออกเป็น ๔ ขั้นตอน ดังนี้

๑. สำรวจและรวบรวมหนังสือวรรณคดีไทยที่กรมศิลปากรตรวจสอบชำระในอดีตที่มีการจัดทำคำอธิบายศัพท์วรรณคดีไทย
๒. วิเคราะห์รูปแบบการจัดทำคำอธิบายศัพท์วรรณคดีไทย
๓. ประชุมนักอักษรศาสตร์ กลุ่มภาษาและวรรณกรรม เพื่ออภิปรายกำหนดแนวทางการจัดทำคำอธิบายศัพท์วรรณคดีไทยในหนังสือวรรณคดีไทยที่กรมศิลปากรตรวจสอบชำระ
๔. จัดทำหลักเกณฑ์การจัดทำคำอธิบายศัพท์วรรณคดีไทยในหนังสือวรรณคดีไทยที่กรมศิลปากรตรวจสอบชำระเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานตรวจสอบชำระและตรวจสอบต้นฉบับต่อไป

ข้อจำกัดที่อาจเกิดขึ้นและแนวทางแก้ไข

๑. การตรวจสอบชำระวรรณคดีไทยของนักอักษรศาสตร์ กลุ่มภาษาและวรรณกรรม จำเป็นต้องใช้เวลาในการจัดทำคำอธิบายศัพท์เพิ่มขึ้น เพื่อศึกษาและวินิจฉัยความหมายของศัพท์ที่อยู่ในวรรณคดีเรื่องต่าง ๆ ดังนั้นในกระบวนการตรวจสอบชำระและจัดทำต้นฉบับหนังสือวรรณคดีไทยของนักอักษรศาสตร์ กลุ่มภาษาและวรรณกรรม จึงจำเป็นต้องกำหนดกรอบระยะเวลาการปฏิบัติงานให้รอบคอบและชัดเจน เพื่อป้องกันผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการจัดทำต้นฉบับ

๒. วรรณคดีบางประเภท เช่น วรรณคดีแบบเรียนไทย มีลักษณะรวบรวมคำศัพท์ในวรรณคดีจำนวนมาก การจัดทำคำอธิบายศัพท์อาจไม่สอดคล้องกับรูปแบบการจัดพิมพ์เผยแพร่ จึงควรกำหนดหลักเกณฑ์การจัดทำคำอธิบายให้สอดคล้องกับรูปแบบวรรณคดี

๔. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑. นักอักษรศาสตร์ กลุ่มภาษาและวรรณกรรม มีหลักเกณฑ์การจัดทำคำอธิบายศัพท์วรรณคดีไทยในหนังสือวรรณคดีไทยที่กรมศิลปากรตรวจสอบชำระ
๒. หนังสือวรรณคดีไทยที่กรมศิลปากรตรวจสอบชำระมีคำอธิบายศัพท์วรรณคดี ส่งผลให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจความหมายของศัพท์วรรณคดีและเข้าใจเนื้อหาของวรรณคดีไทยยิ่งขึ้น
๓. ประสิทธิภาพงานตรวจสอบชำระวรรณคดีไทยของนักอักษรศาสตร์ กลุ่มภาษาและวรรณกรรม ได้รับการพัฒนา
๔. นักวิชาการ นักเรียน นิสิตและนักศึกษา มีแหล่งสืบค้นและอ้างอิงคำศัพท์วรรณคดีที่กว้างขวางสามารถใช้อ้างอิงในเชิงวิชาการได้

๕. ตัวชี้วัดความสำเร็จ

คำอธิบายศัพท์วรรณคดีไทยในหนังสือวรรณคดีไทยที่กรมศิลปากรตรวจสอบชำระได้รับการอ้างอิงทางวิชาการ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงคุณภาพของผลงานว่าสามารถใช้ในการอ้างอิงทางวิชาการ มีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับ

(ลงชื่อ) Yimox
(นางสาวทิพวรรณ บุญส่งเจริญ)
ผู้ขอประเมินบุคคล
(วันที่) ๑ / มิถุนายน / ๒๕๖๖

แบบการเสนอผลงานและแบบการเสนอข้อเสนอแนวคิด
การปรับปรุงหรือพัฒนางาน

ของ

ชื่อ - สกุล

ตำแหน่ง

เลขที่ตำแหน่ง.....สังกัด

ขอประเมินผลงานเพื่อเลื่อนขั้นแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง.....

เลขที่ตำแหน่ง.....สังกัด

แบบการเสนอผลงาน
(ระดับชำนาญการพิเศษ)

.....

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลบุคคล/ตำแหน่ง

ชื่อผู้ขอประเมิน

ตำแหน่งปัจจุบัน

หน้าที่ความรับผิดชอบของตำแหน่งปัจจุบัน

.....
.....
.....

ตำแหน่งที่จะแต่งตั้ง

หน้าที่ความรับผิดชอบของตำแหน่งที่จะแต่งตั้ง

.....
.....
.....

ส่วนที่ ๒ ผลงานที่เป็นผลการปฏิบัติงานหรือผลสำเร็จของงาน

ผลงาน ลำดับที่

๑. เรื่อง.....

๒. ระยะเวลาการดำเนินการ

๓. ความรู้ ความชำนาญงาน หรือความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติงาน

.....
.....
.....
.....

๔. สรุปสาระสำคัญ ขั้นตอนการดำเนินการ และเป้าหมายของงาน

.....
.....
.....
.....

๕. ผลสำเร็จ...

๕. ผลสำเร็จของงาน (เชิงปริมาณ/คุณภาพ)

.....
.....
.....
.....
.....

๖. การนำไปใช้ประโยชน์/ผลกระทบ

.....
.....
.....
.....
.....

๗. ความยุ่งยากและซับซ้อนในการดำเนินการ

.....
.....
.....
.....
.....

๘. ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการ

.....
.....
.....
.....
.....

๙. ข้อเสนอแนะ

.....
.....
.....
.....
.....

๑๐. การเผยแพร่...

๑๐. การเผยแพร่ผลงาน (ถ้ามี)

.....
.....
.....
.....
.....

๑๑. ผู้มีส่วนร่วมในผลงาน (ถ้ามี)

- ๑) สักส่วนผลงาน
๒) สักส่วนผลงาน
๓) สักส่วนผลงาน

ขอรับรองว่าผลงานดังกล่าวข้างต้นเป็นความจริงทุกประการ

(ลงชื่อ)
(.....)

ผู้ขอประเมิน

ขอรับรองว่าสัดส่วนการดำเนินการข้างต้นเป็นความจริงทุกประการ (ถ้ามี)

รายชื่อผู้มีส่วนร่วมในผลงาน	ลายมือชื่อ

ได้ตรวจสอบแล้วขอรับรองว่าผลงานดังกล่าวข้างต้นถูกต้องตรงกับความเป็นจริงทุกประการ

(ลงชื่อ)
(.....)

ผู้บังคับบัญชาที่กำกับดูแล

(ลงชื่อ)
(.....)

ผู้บังคับบัญชาที่เหนือขึ้นไป

หมายเหตุ คำรับรองจากผู้บังคับบัญชาอย่างน้อยสองระดับ คือ ผู้บังคับบัญชาที่กำกับดูแล และผู้บังคับบัญชาที่เหนือขึ้นไปอีกหนึ่งระดับ เว้นแต่ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาดังกล่าวเป็นบุคคลคนเดียวกัน ก็ให้มีคำรับรองหนึ่งระดับได้

แบบการเสนอข้อเสนอแนวความคิดการปรับปรุงหรือพัฒนางาน
(ระดับชำนาญการพิเศษ)

๑. เรื่อง

๒. หลักการและเหตุผล

.....
.....
.....
.....
.....

๓. บทวิเคราะห์/แนวความคิด/ข้อเสนอ และข้อจำกัดที่อาจเกิดขึ้นและแนวทางแก้ไข

.....
.....
.....
.....
.....

๔. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

.....
.....
.....
.....
.....

๕. ตัวชี้วัดความสำเร็จ

.....
.....
.....
.....

(ลงชื่อ)

(.....)

ผู้ขอประเมิน

(วันที่)/...../.....